

2 Приймальна комісія
інформує...
СТОР.

6 Філіжанкові розмови:
Маріанна Колодій
СТОР.

7 Випуск-2020:
піти по-англійськи
СТОР.

Серед кращих в Україні

Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта» спільно з групою експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence оприлюднив черговий академічний рейтинг закладів вищої освіти України «Топ-200 Україна 2020». При складанні цього незалежного оцінювання університетів фахівці враховували сучасні тенденції розвитку вишів, які узагальнила міжнародна конференція IREG у Болоньї (Італія, 8–10 травня 2019 року), та Берлінські принципи – їх затвердили учасники форуму IREG у Берліні (Німеччина, 18–20 травня 2006 року). Серед базових критеріїв визначення рейтингів ЗВО України – забезпечення повної

відкритості, прозорості та незалежності ранжування університетів, оцінка всебічності, багатогранності їх роботи, коефіцієнти міжнародних показників діяльності названих закладів з урахуванням важливості євроінтеграційних процесів вищої освіти України. Загальний рейтинг вишів формували, зважаючи на сукупність показників. До уваги брали: привабливість університету для абітурієнтів, цитування праць учених, академічну, науково-видавничу, науково-навчальну, винахідницьку та міжнародну діяльність, підсумки всеукраїнських олімпіад студентів, конкурсів наукових робіт, позиціонування закладу в інтернет-просторі тощо.

Із нижченаведених даних у таблиці видно, що УжНУ посів високе 11 місце серед 200 університетів. До слова, у топ-рейтинг потрапили й інші заклади нашого краю, зокрема Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (141 місце), Закарпатська академія мистецтв (142), Мукачівський державний університет (157). Можемо тільки пишатися: альма-матер належить до еліти вітчизняних вишів. Як зазначив ректор Володимир Смоланка, «це дуже висока позиція, адже ми впритул наблизилися до топ-10 провідних університетів країни. Тішимось, що впродовж останніх років УжНУ демонструє прекрасну динаміку

зростання. Усім колективом і далі наполегливо працюватимемо над удосконаленням усіх аспектів нашої діяльності. Це, надіємось, дозволить претендувати на те, щоб потрапити до першої десятки найкращих вітчизняних університетів». Здобутий результат підтверджує істину, яку висловив Стів Джобс: «Інновація відрізняє лідера від того, хто наздоганяє». Отож дійсно сподіваємось, що праця керівництва вишу, потуги всього колективу й надалі допоможуть УжНУ крокувати в ногу з часом. **Із використанням матеріалів euroosvita.net, uzhnu.edu.ua підготував Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».**

РЕЙТИНГ 2020	ЗВО	Σ ІНДЕКСІВ УНІВЕРСИТЕТУ	Рейтинг QS	ІНДЕКС для QS	Рейтинг Scopus	ІНДЕКС для Scopus	Рейтинг Webometrics	ІНДЕКС для Webometrics	Рейтинг перекоє за сумою Erasmus+	ІНДЕКС для Erasmus+	Рейтинг Google Scholar Citations	ІНДЕКС для Google Scholar Citations	Рейтинг UniRank	ІНДЕКС для UniRank	Разом перекоє (кількість балів)	Рейтинг перекоє за сумою БАЛІВ місце	ІНДЕКС для перекоє за сумою БАЛІВ місце	Стипендії для молодих вчених	Рейтинг Стипендій для молодих вчених	ІНДЕКС для Стипендій для молодих вчених	Разом кількість отриманих патентів	Рейтинг за кількістю отриманих патентів	ІНДЕКС для отриманих патентів	Рейтинг Заяв Усього 2019	Рейтинг СКБ 2019	Середнє арифметичне рейтингове місце за Заявами вступників та СКБ	ІНДЕКС для Заяв Усього та СКБ
1	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"	3,75	4	0,54	6	0,81	2	0,27	4	0,54	2	0,27	1	0,1	201	4	0,26	9	2	0,13	187	6	0,39	3	26	14,5	0,44
2	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	3,81	2	0,27	1	0,14	1	0,14	1	0,14	1	0,14	2	0,2	259	3	0,20	1	9	0,59	39	29	1,89	1	8	4,5	0,14
3	Сумський державний університет	7,89	5	0,68	9	1,22	3	0,41	5	0,68	5	0,68	7	0,7	278	2	0,13	4	6	0,39	40	28	1,82	51	29	40	1,20
4	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"	8,00	3	0,41	10	1,35	6	0,81	6	0,81	3	0,41	22	2,2	199	5	0,33	3	7	0,46	117	7	0,46	13	39	26	0,78
5	Національний університет "Львівська політехніка"	14,46	6	0,81	8	1,08	8	1,08	2	0,27	68	9,18	4	0,4	288	1	0,07	8	3	0,20	82	14	0,91	4	27	15,5	0,47
6	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	15,14	1	0,14	2	0,27	4	0,54	3	0,41	63	8,51	14	1,4	91	20	1,30	5	5	0,33	40	28	1,82	7	22	14,5	0,44
7	Національний університет "Кієво-Могилянська академія"	15,57	7	0,95	19	2,57	12	1,62	3	0,41	7	0,95	6	0,6	27	57	3,71	0	10	0,65	3	59	3,84	15	5	10	0,30
8	Львівський національний університет імені Івана Франка	16,40	7	0,95	3	0,41	10	1,35	1	0,14	68	9,18	3	0,3	110	12	0,78	5	5	0,33	21	41	2,67	2	19	10,5	0,32
9	Харківський національний університет радіоелектроніки	17,07	7	0,95	22	2,97	9	1,22	12	1,62	9	1,22	37	3,7	76	26	1,69	1	9	0,59	26	37	2,41	24	24	24	0,72
10	Вінницький національний технічний університет	17,18	7	0,95	27	3,65	17	2,30	19	2,57	6	0,81	15	1,5	55	40	2,60	6	4	0,26	91	11	0,72	40	83	61,5	1,85
11	Ужгородський національний університет	17,84	7	0,95	14	1,89	11	1,49	10	1,35	10	1,35	36	3,6	13	69	4,49	4	6	0,39	65	16	1,04	25	62	43,5	1,31
141	Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II	75,17	7	0,95	99	13,37	135	18,23	17	2,30	68	9,18	163	16,3	0	82	5,33	0	10	0,65	0	62	4,03	172	151	161,5	4,85
142	Закарпатська академія мистецтв	75,22	7	0,95	168	22,68	58	7,83	21	2,84	68	9,18	163	16,3	4	78	5,07	0	10	0,65	0	62	4,03	228	152	190	5,70
161	Львівська національна академія мистецтв	80,47	7	0,95	168	22,68	137	18,50	16	2,16	68	9,18	137	13,7	0	82	5,33	0	10	0,65	0	62	4,03	169	51	110	3,30

Абітурієнт-2020: час обирати УжНУ!

Кожна вступна кампанія по-своєму особлива, адже відбуваються новації й відповідно фахівці коригують зміни до правил прийому вишів. Нинішня ж ВК вирізняється поготів, оскільки відбувається ще й в умовах пандемії коронавірусу. Природно, хвилювання абітурієнтів, їхніх родичів і друзів тільки посилюються. Та якщо говорити про наш заклад, то занадто перейматися не слід. Адже в приймальній комісії вишу все розтлумачать, підкажуть, за потреби зорієнтують. У цьому переконався і я, поспілкувавшись із заступником відповідального секретаря Приймальної комісії УжНУ Іванною Стерчо. Необхідною інформацією ділюся із читачами!

ПОЧАТОК ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ

Із 1 серпня можна створювати електронні кабінети. У них чинними будуть заяви: **із 13 до 16 серпня** (для абітурієнтів, які спробують свої сили за вступними іспитами), **творчими конкурсами**; **із 13 до 22 серпня** (для абітурієнтів, котрі вступають за результатами зовнішнього незалежного оцінювання).

Додаткові особливості: для більшості спеціальностей в університеті діє широкий конкурс. Винятки – «Фізична культура та спорт» (є творчий конкурс), «Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка», «Середня освіта. Угорська мова і література», «Середня освіта. Румунська мова і література» (фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції).

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КАБІНЕТУ ВСТУПНИКА

Відбувається на сайті <http://ez.osvitavsimg.org.ua/>. Потрібно завантажити: 1) сканкопію додатка до свідоцтва про повну загальну середню освіту; 2) кольорову фотокартку розміром 3x4; 3) довідку про реєстрацію

місця проживання (форма 13), щоб скористатися сільським коефіцієнтом – для абітурієнтів, які цього року закінчили сільську школу та проживають у відповідній місцевості не менше ніж два останні роки.

Додаткові особливості: після подання першої заяви жодні документи в кабінеті не можна буде дозавантажити. Також абітурієнт повинен сам поразувати середній бал додатка до свідоцтва про повну загальну середню освіту й уписати його у відповідне поле.

СПЕЦІАЛЬНІ УМОВИ ВСТУПУ

Такими є:
– зарахування за співбесідою (ветерани війни на Сході України; особи, котрих стосується Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»; особи з інвалідністю, котрі неспроможні відвідувати заклад освіти (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення). Співбесіди триватимуть **16–18 серпня**;

– участь у конкурсному відборі за іспитами та / або квотою-1, квотою-2. Вступні випробування триватимуть у формі іспитів (замість зовнішнього незалежного оцінювання) для:

– осіб, яким за рішенням регламентної комісії при регіональному центрі оцінювання якості освіти відмовлено в реєстрації для участі в 2020 році;

– осіб, котрі проживають на тимчасово окупованій території й не зареєстровані як внутрішньо переміщені особи або переселилися з неї після 1 січня 2020 року;

– громадян України, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції;

– осіб, звільнених із військової служби, починаючи з 1 грудня 2019 року.

Додаткові особливості: скористатися вступом за іспитами можуть абітурієнти (замість зовнішнього незалежного оцінювання і якщо не склали його з відповідних предметів у 2020 р.), які цього року не брали участі в основній та додатковій сесіях ЗНО з певного(их) навчального(их) предмета(ів) через наявність захворювання або патологічного стану, зазначеного в Переліку захворювань та патологічних станів, що можуть бути перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

Правом на вступ за іспитами можуть скористатися ті абітурієнти-громадяни України, котрі здобули повну загальну середню освіту за кордоном у період 1 вересня 2019 року – 30 червня 2020 року. А також особи, які мають право вибору складання ЗНО або вступних іспитів у зв'язку з неможливістю забезпечення спеціальних умов для проходження (скажімо, люди з вадами зору).

ІСПИТИ

Спочатку вступники реєструються на екзамені – надсилають документи, які перевіряє Приймальна комісія. Абітурієнти зі спеціальними умовами вступу на іспити та на творчі конкурси зі спеціальності «Фізична культура і спорт» реєструються з **24 липня**. Іспити відбуватимуться **1–12 серпня**. Розклади є на сайті <https://www.uzhnu.edu.ua/>.

Додаткові особливості: творчі конкурси триватимуть поетапно та кілька днів із метою дотримання епідеміологічних норм карантину. Вступник сам обирає зручну дату відповідно до запропонованого розкладу іспитів на сайті університету.

ДЛЯ ВСТУПНИКІВ ПІСЛЯ ШКОЛИ

Абітурієнти можуть пода-

ти до 5 заяв, кожна з яких повинна мати пріоритетність, де 1 – найвищий пріоритет. На контракт кількість подачі заяв необмежена.

Додаткові особливості: На державне замовлення можна претендувати з конкурсним балом 125 і вище. На спеціальності галузей «Право», «Міжнародні відносини», «Публічне управління та адміністрування» – не менш ніж 140. На спеціальність «Фармація, промислова фармація» – не менше 130. На медичні спеціальності – не менше 150 балів із другого й третього предметів; на бюджетні місця: 2) біологія/хімія 3) математика/фізика; на контрактну форму навчання – будь-яка комбінація з вищезазначених чотирьох предметів.

ТЕРМІН ДІЇ ШИРОКОГО КОНКУРСУ

27 серпня – зарахування та оприлюднення списку рекомендованих на місця держзамовлення з відображенням інформації в персональних електронних кабінетах.

27 серпня – 31 серпня (до 18.00) – подання оригіналів документів вступників до приймальної комісії особисто або поштою («Новою поштою»).

Додаткові особливості: у зв'язку з вищезазначеним до 5 днів збільшено інтервал між останнім днем подачі документів та виданням наказу про зарахування 5 вересня. Саме до цієї дати в Приймальній комісії УжНУ чекатимуть листів від абітурієнтів. Якщо на конверті поставлена дата до 31 серпня включно, а сам лист надійде пізніше, його розглянуть. Передбачено надсилання сканкопій необхідних документів електронною поштою з кваліфікованим електронним підписом (у такому разі документи можна донести після початку на-

вчання). І ще: абітурієнти, які за спеціальними умовами беруть участь у конкурсному відборі на здобуття вищої освіти за державним замовленням та 27 серпня не отримали місце держзамовлення за умовами широкого конкурсу або за фіксованими конкурсними пропозиціями й зараховані навчатися коштом фізичних та / або юридичних осіб на основі повної загальної середньої освіти, **до 15 вересня** можуть бути переведені на вакантні місця державного замовлення в межах певної галузі наук.

ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ КОЛЕДЖУ

Реєстрація паперових заяв – **із 13 серпня**; закінчується **о 18:00 22 серпня**.

Додаткові особливості: для спеціальності 051 «Економіка» та спеціальностей галузей знань 07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування»: у формі ЗНО з української мови і літератури, математики (математики або історії України для небюджетних конкурсних пропозицій) та фахового вступного випробування. Для інших спеціальностей: у формі ЗНО з української мови і літератури та фахового вступного випробування.

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ЗА ПОТРЕБИ

Правильною вибору й удалим вступом всім абітурієнтам! Маєте запитання? Звертайтеся до Приймальної комісії УжНУ **за адресою:** 88000, Україна, Закарпатська область, місто Ужгород, вулиця Університетська, 14, кімната 228.

Телефони: 066-829-35-38, 096-123-89-67, 063-641-66-45.

E-mail: admission@uzhnu.edu.ua.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Як отримати правову допомогу

від держави в умовах карантину

У зв'язку із загостренням ситуації з поширення коронавірусної інфекції до завершення карантину центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги та бюро правової допомоги надають правові послуги дистанційно.

Правову консультацію можна отримати:

- зателефонувавши на безкоштовний номер системи БПД 0 800-213-103;

- поставивши запитання в месенджері ФБ-сторінки: <https://www.facebook.com/Centre.4.Legal.Aid/>;

- скориставшись правничою вікіпедією WikiLegalAid – <https://wiki.legalaid.gov.ua>.

Щоб отримати правову консультацію, звертайтеся за такими електронними адресами та номерами телефонів:

- Мукачівський місцевий центр із надання БВПД: Мукачево, вул. Пушкіна, 30, e-mail: mukacheve.zakarpatya@legalaid.uz.ua, тел. 095-831-15-74;

- Берегівське бюро правової допомоги: Берегово, вул. Кошута, 1, тел.: 095-165-37-75, e-mail: berehivske@legalaid.uz.ua;

- Воловецьке бюро правової допомоги: Воловець, вул. Пушкіна, 6, тел.: 095-983-50-18, e-mail: volovetske@legalaid.uz.ua;

- Іршавське бюро правової допомоги: Іршава, провулок Шевченка, 3, тел.: 095-354-04-79, e-mail: irshavske@legalaid.uz.ua;

- Свалявське бюро правової допомоги: Свалява, пл. Головна, 1, тел.: 066-685-75-88, e-mail: svaliavske@legalaid.uz.ua;

- Хустський місцевий центр із надання БВПД: Хуст, вул. І.Франка, 6, e-mail: hust.zakarpatya@legalaid.uz.ua, тел. (03142) 5-18-01, 096-183-38-10;

- Виноградівське бюро правової допомоги: Виноградів, пл. Миру, 3, тел.: 0314-32-64-56, 095-413-93-44, e-mail: vynohradivske@legalaid.uz.ua;

- Дубівське бюро правової допомоги: Дубове, вул. Гагаріна, 1, тел.: 0313-47-20-32, 097-967-65-36, e-mail: dubivske@legalaid.uz.ua;

- Тячівське бюро правової допомоги: Тячів, вул. Незалежності, 30, тел.: 0313-43-24-03, 097-91-16-919, e-mail: tiachivske@legalaid.uz.ua;

- Міжгірське бюро пра-

- вої допомоги: Міжгір'я, вул. Шевченка, 97, тел.: 0314-62-30-60, 099-191-51-59, e-mail: mizhhirske@legalaid.uz.ua;

- Рахівське бюро правової допомоги: Рахів, вул. Миру, 1, тел.: 03132-2-51-31, 099-91-49-680, e-mail: rakhivske@legalaid.uz.ua.

- Ужгородський МЦ з надання БВПД: Ужгород, вул. Загорська, 51, e-mail: uzhhorod1.zakarpatya@legalaid.uz.ua, тел.: 095-489-14-36, (0312) 64-15-05;

- Перечинське бюро правової допомоги: Перечин, пл. Ужгородська, 43, e-mail: perechynske@legalaid.uz.ua, тел.: 068-26-59-190;

- Великоберезнянське бюро правової допомоги: В.Березний, вул. Шевченка, 27, e-mail: velykobereznianske@legalaid.uz.ua, тел.: 099-72-72-372.

Необхідні документи також можна залишити в скриньках для звернень громадян за вказаними адресами центрів та бюро.

Пам'ятайте, що карантин – не перешкода для отримання правової допомоги від держави. **Регіональний центр із надання БВПД у Закарпатській області.**

Оновлюємося

Реконструкція приміщень університету стала доброю традицією. Один із наймасштабніших проектів цього року – капітальний ремонт на кафедрі факультетської терапії.

Підрозділ розташований на базі Ужгородської центральної міської клінічної лікарні. Кілька років тому корпус узято на баланс УжНУ, що дозволило проводити тут серйозні оновлення.

Зі слів ректора Володимира Смоланки, за євростандартами приведено до ладу десять приміщень.

Кошторис капремонту, як повідомив проректор з адміністративно-господарської роботи Дмитро Сойма, становить півтора мільйона гривень. Загалом здійснено демонтаж старих систем, установлено плитку, ламінат, оновлено систему тепло-, електро- та водопостачання. До того ж в аудиторіях передбачили установку сучасних приладів освітлення й Інтернету.

Продовжують облагороджувати й територію студмістечка УжНУ. Скажімо, триває масштабна реконструкція коридору та санвузлів на третьому поверсі

Фото Володимира Тарасюка

гуртожитку № 3. Нагадаю, такі ж роботи в минулі роки вже виконали на верхніх, четвертому й п'ятому, поверхах. Навесні також відремонтували в'їзд до названого студентського помешкання, а влітку нова бруківка з'явилася й біля гуртожитку № 4.

Із залученням спонсорських коштів продовжено ремонт аудиторій і на філологічному факультеті (див. фото).

Так тримати!
Ольга БРАЙЛЯН,
студентка

відділення журналістики.

Як українці московську орду розгромили

28–29 червня (за даними інших істориків 8–9 липня) відбулася 361 рік Конотопської битви – славної перемоги козацької зброї над окупаційною російською армією, яка під виглядом «братньої допомоги» завойовувала Україну.

За радянських часів про названу подію було заборонено згадувати, оскільки блискача перемога війська аж ніяк не сприяла згуртуванню українців навколо «великого російського народу», а руйнувала побрехеньки про «велич і непереможність Росії та російської армії», про нездатність нас воювати.

Як дійшло до Конотопської битви? Якими є її причини та наслідки? Спробуємо розібратися в цих важливих історичних питаннях.

Навесні 1659-ого через 5 років після укладення сумнозвісної Переяславської угоди, 150-тисячна московська армія вирушила до України, щоб прохарчуватися й водночас вирішити «українське питання». Вогнем і мечем знищувала все на своєму шляху, грабувала селян, паплюжила церкви й цвинтарі, гвалтувала дівчат і жінок. Зупинив завойовників ніжинський полковник Григорій Гуляницький, який за підтримки міщан витримав у Конотопі більш ніж двомісячну облогу, маючи лише близько 5 тис. воїнів. На поміч обложеним вирушив гетьман України Іван Виговський зі своїм військом та допоміжними силами німців, сербів, молдован – загалом близько 60 тис. осіб, – а також 40-тисячною татарською ордою.

8 липня 1659 р. відбулася грандіозна битва. Маневруючи своїм військом, Іван Виговський заманив московську армію в пастку й несподіваним ударом із двох боків розгромив її. Козаки прицільним вогнем із рушниць холоднокрівно знищили московську кінноту.

За даними сучасного дослідника Ю. Мицика, під Конотопом загинули близько 40 тис. ворожих воєнків, а близько 15 тис., зокрема півсотні воевод, узяті в полон. Решта врятувалися без-

Конотопська битва. Артур Орлюнов, 2010.

славною втечею, яку московські історики сором'язливо назвали «вирівнюванням лінії фронту». Гетьман та його українське військо втратили близько 4 тис. козаків і 6 тис. кримських татар. Чергова українсько-московська війна (а їх, за підрахунками деяких дослідників, протягом XVI – XX століть було більше ніж тридцять) завершилася найганебнішою за всю історію Росії поразкою «визволителів» та «миротворців». Козакам же й кримським татарам дісталася велика воєнна здобич.

Бодай на недовгий час Україна була очищена від непроханих «гостей». Водночас у сусідній державі стався великий переполюх. Московити над усе боялися: українські війська, наслідуючи гетьманів Петра Сагайдачного та Михайла Дорошенка, підуть на Москву й покарають за вчинені звірства. На столицю, яка залишилася без прикриття, напад такий жах, що цар готувався втікати за Волгу. Однак Виговський не зміг скористатися плодами

своєї перемоги й на Москву не пішов – насамперед через спровоковані царськими агентами антигетьманські повстання.

За традицією, у наші часи відновилося пошанування героїв Крут, Базару, Красного Поля. Ці події виховують українську молодь у патріотичному дусі, але водночас залишають у душі приховане розчарування через трагічний фінал. Але ж були в нашій історії й переможні битви! Це славнозвісні походи київського князя Святослава Завойовника в X столітті на Середнє й Нижнє Поволжя та Північний Кавказ (нині це територія Російської Федерації), козаків на Москву в XVI – XVII століттях, битви під Оршею на Дніпрі 1514 р., під Хотином 1621 р., під Жовтими Водами, Корсунем і Пилявцями 1648 р., під Батогом 1652 р. та чимало інших. До цього переліку сміливо можемо віднести й битву під Конотопом. За своїм стратегічним значенням зазначені героїчні битви належать

до важливих подій усесвітньої історії, проте вони й досі належно не пошановуються на загальнодержавному рівні. Мовляв, «яка різниця»...

Історія Конотопської битви також тісно переплітається із сучасними українськими реаліями. Як триста шістьдесят років тому козаки боронили рідну землю від московського війська, так і сьогодні наші Герої зі зброєю в руках на Донбасі захищають Батьківщину від таких же московських окупантів. Війна Кремля на знищення українців триває й досі.

Ясно як Божий день: миру без перемоги не буває. Або українська перемога – або поразка й капітуляція. Або українське військо переможе в останній битві московську армію – або московська орда завоює всю Україну. «Росія наступатиме доти, доки її не зупинять», – проголосив відомий проповідник панслов'янського неофашизму й таємний радник російського

президента О.Дугін. Отож потрібно належним чином озброювати та годувати нашу, українську, армію, інакше доведеться годувати чужу.

Не такий страшний чорт, як його малюють. Є переконливі ознаки того, що цю, останню, «священну війну» проти України Росія стратегічно вже програла. План Кремля здійснити блискавичний «визвольний похід» танкових армій на Київ, Одесу, Львів та інші міста завдяки хоробрості українського війська, консолідованості громадянського суспільства проявився ще в 2014 – 2015 рр. Луснули мильні бульбашки всі оті проекти «русского міра», Малоросії та Новоросії. Так само як і в XVII столітті, рідна армія силою свого духу значно переважає деморалізовані окупаційні війська. Кадрові російські солдати й офіцери пиячать, воюють на Донбасі, мов боягузи, прикриваючись, наче живим щитом, маленькими дівчатками та жінками.

Зважаючи на вказані та інші обставини, зокрема й історичні, можемо стверджувати: Росія вже ніколи не переможе Україну, «пабеди» на українському фронті не буде. Бойового духу та хоробрості сусідньому народові забракне. Тому разом із поетом твердо віримо:

Що Україні вічно бути,
Про Україну всім почути,
Бо світа це новий престол!
(Володимир Янів, «Бій під Крутами»).

Р. С. Узятися за перо мене спонукав видрукуваний в останньому, шостому, числі «Погляду» відгук на книгу Ю.Руденка «Український національний характер». До написаного київським науковцем додаю, що понад тисячолітня історія України засвідчила: українці – нація переможців, воїни якої спромоглися перебороти в душі примітивний страх перед фізичною смертю, бо вірили в безсмертність лицарських душ. Боялися наші воєнки лише недоброї слави, безчестя й ганьби.

Павло ГАЛДА,
історик, доцент кафедри міжнародної політики УжНУ.

Ужнівці відновлюють архітектурну спадщину

Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців.

Олександр ДОВЖЕНКО

Колись тут проживали король Сигізмунд та рід Баторі, а тепер Квасівський замок може стати новою туристичною пам'яткою Закарпаття. Крім зазначеного колишнього укріплення, загалом у межах проекту відновлення історичного «Соляного шляху» планують розчищення ще Королевського та Вишківського замків. Мета – одна: зробити покинуті споруди придатними для туристичних екскурсій.

До участі в акції долучилися волонтери-ужнівці, а саме представники кафедри соціології та соціальної роботи ФСН і їх колеги з факультету історії та міжнародних відносин. «Оскільки Квасівський

замок є менш відомою пам'яткою, ніж Невицький чи Мукачівський, руки до нього дійшли не відразу», – зазначив доцент кафедри археології, етнології та культурології Ігор Прохненко.

Організатор ініціативи Михайло Данканич обіцяє, що, крім прибирання території, наведуть лад і в документації. Після закінчення роботи планують установити маршрутні вказівники, інформаційне табло про об'єкт і мініскульптурки торговцям сіллю, щоб місце стало туристично привабливішим.

Анастасія ЛАБИК,
студентка відділення журналістики.

Із дипломами бакалавра та магістра

Випускники, зокрема УжНУ, нагадують журавлині ключі: з одного боку, відлітають десь у свій життєвий вирій, тому стає трохи сумно; а з іншого, радієш: університетську школу пройшли чергові юнаки й дівчата, нагородою для яких стали документи про здобуття освіти.

Ось і представники факультету математики та цифрових технологій із дотриманням усіх карантинних обмежень поповнили ряди нових фахівців. Як зазначив декан Михайло Повідайчик, «отримали дипломи бакалавра 39 студентів спе-

ціальностей 014.04 «Середня освіта (Математика)», 111 «Математика» та 113 «Прикладна математика», серед котрих 8 – із відзнакою. Також 6 студентів спеціальності 111 «Математика» отримали диплом магістра (3 з відзнакою)».

Що ж, у добру путь усім випускникам! І хай «журавлиний ключ» фахівців-математиків віднайде свій життєвий шлях. Сподіваємося, якщо не для всіх, то для більшості він стане магістерським!

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Погляд студентів зі стажем!

Для того, щоб абітурієнтам не прогадати з вибором, потрібно озброїтися інформацією. Хто, як не студенти, котрі вже не рік топчуть ряс на рідних факультетах, зможуть розповісти, чим особливі їхні підрозділи. А ті, хто повністю занурився в університетське життя, роздають навіть поради, як подолати «синдром першокурсника». Проте всі погодяться: це – веселий період, і попри труднощі таки виникає бажання пережити його знову. Отож перейдемо до найголовнішого. Любі абітурієнти, беріть блокнот і занотуйте! Упевнена: один із пропонує підрозділів УжНУ підкорить ваше серце.

...Тут відбувається справжня хімія. Тетяна Чонтош, четвертокурсниця хіміфаку, розповідає, яка саме: «Наш факультет – великий (маю на увазі кількість студентів), і в цьому є певні шари та унікальність. За таких умов формується справжня сім'я. Тут неможливо залишитися непоміченим або ж «самотнім у натовпі», натомість легко знайти творчого та активного однодумця. Гадаю: для багатьох наш факультет – таємничий, романтизований, адже сама наука є такою. Допомогає глибше зрозуміти світ навколо, відкриває нові погляди на, здається, буденні моменти. Якщо ж говорити про власне навчальний процес, то поруч зі спілкими для всього студентства лекціями на хімічному факультеті проводять лабораторні заняття, які становлять значну частину нашого розкладу. Мабуть, цей підхід допомагає виховати справжніх фахівців. Уже на парах маємо змогу відчути себе майбутніми хіміками чи екологами, крок за кроком наближатися до обраної професії».

Складається стереотип, що через насичений графік немає часу на відпочинок? Т.Чонтош каже: «Ні, бо керівництво факультету завжди йде назустріч студентам та їхнім ідеям щодо покращення дозвілля. Абітурієнтам, які прийдуть здобувати освіту на наш факультет, хочу побажати не боятися ні нового оточення, ні розпорядку, ні невеликих невдач. Перші тижні чи навіть місяці після школи будуть незвичними, і це нормально. Спробуйте відчути радість від того, що ви розпочали новий етап життя. Студентські роки – не тільки лекції та сесії, тому не змарнуйте час: будьте активними, шукайте друзів і шляхи саморозвитку. Щиро сподіваюся, що жоден першокурсник не роз-

чарується в спеціальності, якщо обере її в нашому університеті».

Аби краще пізнати світ – потрібно володіти не однією мовою. Коли ж ви невгамовні натурою – факультет іноземної філології найкраще допоможе відчути себе у своїй тарілці. Третьюкурсниця Марія Криницька виокремлює кілька особливостей навчання: «Перша – можливість відкрити світ мови, яка до вподоби. Можете дізнатися про культуру, звичаї, традиції країн, де тією мовою розмовляють. В асортименті – англійська, французька, німецька, румунська. Друга особливість – висококваліфіковані викладачі, котрі допомагають студентам опанувати іноземну та долати бар'єри. Крім того, молодь може поспілкуватися з носіями мови, випробувати навички та вміння. І третє, але не останнє, – факультет популярний серед студентів, і кількість охочих вступити саме на цей підрозділ щороку зростає. Від навчання в мене позитивні враження завдяки чудовим викладачам і приємній атмосфері серед юнаків та дівчат, яких об'єднує мета – стати чудовим знавцем іноземної. Буває й важко, але крізь терни – до зірок. Навчатися не так уже й просто, тому найважливіше для абітурієнтів, котрі щойно вступили: працювати, не лінуватися, поставити конкретну мету, повірити в себе».

Ще про один підрозділ, який точно вартий уваги, – ФСН – розповідає четвертокурсниця Вероніка Шклярська: «Наш факультет особливий повагою та небайдужим ставленням до студентів. А також тим, що в нас постійно відбуваються цікаві події, реалізуються захопливі проекти. Тому в підрозділі – не лише лекції чудових наставників-фахівців, а й різні заходи, які організують час від часу викладачі. Не жалкую про свій вибір. Якби не безліч вражень від навчання та дозвілля – не було б що згадати зі студентських років. Щаслива: мої спогади пов'язані з ФСН. Першокурсникам хочу порадити: не марнуйте часу, навчайтеся нового».

Схвальні відгуки свідчать лише про одне: в УжНУ кожен підрозділ – особливий. Абітурієнтам побажаємо не схопити облизня й опинитися саме в тій факультетській родині, у якій почуватимуть себе немов риба у воді. І нехай роки в УжНУ не пройдуть даремно...

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Круглий стіл та презентація транскордонних проектів

За круглим столом у ректораті УжНУ за програмами прикордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна» та «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна» ЄІС 2014–2020 зустрілися організації області, які втілюють у життя транскордонні проекти.

Доповідачі запропонували програми, спрямовані на збереження культурно-історичної спадщини області та окремих громад, удосконалення сфери охорони здоров'я, розвиток соціально-економічної галузі й збереження довкілля.

На початку заходу голова обласної ради Михайло Рівіс

зазначив, що Закарпаття є регіоном України, який активно бере участь у міжнародних програмах та грантах транскордонного співробітництва. Це сприяє покращенню життя й розвитку області.

«Завдяки грантовим проектам ми можемо надавати більше освітніх послуг громаді та розв'язувати питання співпраці з партнерами. Протягом останніх 6 років ми здійснили 25 міжнародних програм, зокрема транскордонного співробітництва. Нині реалізуємо 9 міжнародних проектів. Приємно бачити, що наша робота досягла позитивних результатів», – зазначив

ректор університету Володимир Смоланка.

На зустрічі були й голова Закарпатської обласної державної адміністрації Олексій Петров та Ужгородський міський голова Богдан Андрійв.

За круглим столом представили 34 проекти транскордонного співробітництва. Серед них – і три, які підготував Ужгородський національний університет.

Присутні обговорили проблеми, що виникають у процесі впровадження заходів, та пропонували шляхи вирішення.

Анастасія ЛАБИК,
студентка
відділення журналістики.

«Карантинна» практика на геофаку

Студенти другого курсу географічного факультету вирушили на екскурсію Закарпаттям. Супроводжували їх доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування Роман Славик і старший викладач Оксана Антонюк.

Метою поїздки було показати геофахівцям функціонування господарських комплексів нашого краю. На основі здобутих знань другокурсники мали написати індивідуальні роботи про соціально-економічні аспекти

життя Закарпатської області.

Екскурсія почалася з одного з винних заводів (у Берегові). Наступним пунктом була равликова ферма на Хустщині. Далі – ферма буйволів у тому ж районі. Закінчили мандрівку прогулянкою Мукачевом, де ужнівці дізналися про історію міста.

Індивідуальні роботи захищали у формі доповідей. «Я досліджувала адміністративно-територіальний поділ Закарпаття. Ішлося про райони та їх скорочення. Мені сподо-

балася практика, але в умовах карантину вона видалася складною. Цьогоріч мали їхати до Одеси, та через пандемію обмежилися екскурсією в межах області», – поділилася враженнями Аліна Івасюк.

Карантин дійсно завадив планам, але студенти сподіваються, що скоро ситуація зміниться й вони зможуть повернутися до масштабніших досліджень.

Анастасія ЛАБИК,
студентка
відділення журналістики.

Коли липневий номер «Погляду» уже був готовий, ми отримали сумні звістки про смерть двох визначних осіб, які працювали на благо УжНУ й прославляли його плідною працею. Не стало доктора історичних наук Василя Гарагонича та доктора медичних наук Оксани Ганич. Ці люди, звичайно, достойні, аби про них згадали більш розлого, що ми й зробимо в черговому випуску. Прикро, коли нас покидають найкращі. Вічна пам'ять!

Пам'яті Марії Козак

13 липня 2020 року відійшла в засвіти від важкого вірусу COVID-19 М.Козак, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури УжНУ.

Марія Юріївна народилася 30 вересня 1966 р. в Майдані Міжгірського району Закарпатської області. Після середньої школи закінчила Хустський лісотехнікум, а в 1992-ому – філологічний факультет нашого університету. Була сумлінною й допитливою студенткою, цікавилася досягненнями науки та виявила схильність до науково-дослідної роботи. За рекомендацією кафедри української літератури вступила до аспірантури, виконала й у 2002 році успішно захистила кандидатську дисертацію під керівництвом професора Лідії Голомб.

Із 1996 р. працювала на посаді викладача, а з 2002-ого – доцентом кафедри. За час викладацької роботи розробила важливі курси з історії української літератури, зацікавлювала студентів актуальними спецкурсами, найновішими досягненнями рідного красного письменства та літературознавчої науки.

Марія Юріївна активно займалася науковою роботою; ґрунтовні, виконані на сучасному методологічному рівні праці

авторки є важливим внеском у вітчизняне літературознавство. Свої знання, досвід науковця М.Козак передавала й студентам та аспірантам. Мала заслужену повагу серед них як викладач. Науково-педагогічні досягнення чудово втілювала на лекціях, практичних, семінарських заняттях, у навчально-методичних посібниках. Як наставник, запам'яталася принциповою, вимогливою й об'єктивною, студентів поважала та знаходила з ними порозуміння, була авторитетом для молоді.

Беззаперечну повагу мала Марія Юріївна серед колег. Завжди доброзичлива, привітна, безкорислива, готова всім поділитися й прийти на допомогу. У ставленні до роботи й доручень зарекомендувала себе обов'язковою та відповідальною. Люблячою, самовідданою – до рідних; вірною, глибоко добропорядною – до друзів. У душі й у діях була великим патріотом своєї малої батьківщини та України, знала історію, цінувала мову, уболівала за сучасне й майбутнє держави.

Дорога наша колего! Невтишимому печалю перейняті наші серця з Вашим передчасним відходом за межу цього світу. Усвідомлюємо, що не стало людини винятково чесної,

порядної, вимогливої до себе та інших, готової пожертвувати собою заради рідних і близьких, тієї, яка все життя присвятила родині, друзям, учням, студентам, не шкодуючи себе, не рахуючи матеріальні чи інші витрати. Була відвертою, не кривила душею, не сприймала людської байдужості та не порядності.

Нехай у неосягненних засвітах, дорога наша Маріє Юріївно, миром і спокоєм сповниться Ваша душа. У глибокому сумі розділяємо непоправну втрату з родиною та висловлюємо глибокі співчуття.

Колективи кафедр української літератури та всього філологічного факультету.

Визначний дослідник міжмовних взаємин

До 90-ліття професора Петра Лизанця

Справедливо, мабуть, є думка, що кожна людина — творець своєї долі. І це повністю стосується життя Петра Лизанця, професора кафедри угорської філології, якою він понад 50 років завідував, директора Центру гунгарології УжНУ, доктора філологічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, добре знаного мовознавця не тільки в Україні, а й далеко за її межами, автора кількох сотень наукових, науково-популярних, навчально-методичних та інших праць, людини наполегливої, цілеспрямованої.

Петро Миколайович якось у приватній бесіді зізнався, що змалку він і не думав, що буде коли-небудь ученим чи навіть інтелігентом. Народившись у працелюбній селянській родині, і сам любив фізичну працю, поратися в господарстві, знав сільську роботу й готувався стати господарем на власній землі. Але прийшла радянська влада, забрала від батьків майже всю власність, що становила основу життя селянина, і батько сказав своїм дітям, що в селі їм уже нічого робити, хай ідуть до міста вчитися. Отже, можна сказати: радянська влада зіграла вирішальну роль у житті сільського хлопчини. Але далі багато залежало й від нього самого.

Майбутній мовознавець народився 2 липня 1930 р. в селі Извор на Свалявщині. Коли виповнилося 6 років, сім'я переїхала на Берегівщину. Закінчивши 1948-ого Берегівську середню школу, вступає до Ужгородського державного університету, який закінчує з відзнакою, і того ж 1953 р. продовжує навчання в аспірантурі під керівництвом відомого українського мовознавця Степана Бевзенка. Працює над кандидатською дисертацією «Українські південнокарпатські говірки Затисся Виноградівського району Закарпатської області», яку успішно захистив 1959 року. У ній на багатому фактичному матеріалі, зібраному особисто автором від носіїв говірок, уперше дослідив специфічні особливості фонетики, морфології, синтаксису, словотвору українських говірок Виноградівщини, що розташовані на лівому березі Тиси. На підставі здійснених спостережень молодий науковець робить висновок: ці говірки, безумовно, належать до закарпатського діалекту, і уточнює думки своїх попередників стосовно групування говірок у межах закарпатського діалекту й, зокрема, місця затиссянських говірок у системі інших говірок зазначеного ареалу. За результатами дисертації П.Лизанець опублікував ряд статей. Вона з'явилася також окремою книжкою 2008 року.

Молодий науковець досить швидко визначається з наступною власною науковою працею, зокрема виявляє серйозне зацікавлення українсько-угорськими міжмовними зв'язками, що на той час були недостатньо вивчені, і вже 1963 р. на відповідну тему публікує першу статтю. Із кожним роком кількість таких праць зростає.

Цей процес стимулюється також подією, яка сталася 1966 року в особистому житті: доцента П.Лизанця обирають завідувачем кафедри угорської філології. Географія публікацій результатів дослідження з нової теми швидко розширюється. Вони з'являються друком не тільки в Ужгороді, а й у Києві, Чернівцях, Дніпропетровську, Москві, Будапешті, Дебрецені, Талліні, Йошкар-Орлі та інших наукових центрах, причому їх публікують також в академічних наукових збірниках і журналах, у збірниках праць республіканських діалектологічних нарад тощо. П.Лизанець у такий спосіб досить швидко стає відомим у мовознавчих колах як українців, так і фінно-угрознавців. 1971 року у Львівському університеті успішно захистив докторську дисертацію «Українсько-угорські міжмовні контакти (мадяризми в українській мові)». Результати цієї роботи відображені, крім кількох десятків статей, також у монографії «Українсько-угорські міжмовні контакти. На матеріалі українських говірок Закарпаття» (Ужгород, 1970). У докторській дисертації П.Лизанця на багатому лексичному матеріалі, зібраному за спеціально підготовленою програмою в українських говірках 62 населених пунктів Закарпатської області, досліджено велике коло питань, а саме: деякі теоретичні питання мовних контактів, міжмовні стосунки угорських племен із руськими племенами періоду Київської Русі, історія дослідження українсько-угорських міжмовних зв'язків, шляхи проникнення мадяризмів до української мови та їх класифікація, фонетичне засвоєння, морфологічне оформлення угорських запозичень в українській мові, питання походження мадяризмів, лінгвогеографічний аспект у дослідженні міжмовних контактів тощо.

Особливу наукову вартість становлять додані до дисертації «Атлас лексичних мадяризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР» і «Словник мадяризмів української мови». Значну частину фактичного матеріалу, що міститься в цих додатках, уведено в науковий обіг уперше. Слід підкреслити: зазначений Атлас, належачи до типу проблемних, — один із перших такого типу в радянському мовознавстві. 1967 р., за три роки до того, виданий у Москві «Карпатский диалектологический атлас», що мав сприяти з'ясуванню генетичних зв'язків карпатських українських говірок із південно-слов'янськими мовами. У ньому було тільки 212 лінгвістичних карт, тоді як в Атласі П.Лизанця — 530. Ці два атласи згодом стали основою для підготовки іншого проблемного напрацювання — «Загальнокарпатського діалектологічного атласу», у створенні якого активну участь узяв Петро Миколайович.

Увесь Атлас нинішнього ювіляра опублікований у трьох книгах — у вже названій вище

(1970 р.) та в надрукованих одного-таки (1976) року у видавництві Угорської академії наук («Венгерские заимствования в украинских говорах Закарпаття», Будапешт) і в Ужгороді («Атлас лексичних мадяризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР»). Значення цієї праці важко переоцінити, тому що сьгодні кожний серйозний дослідник лексики української мови, поряд із національним «Атласом української мови» у трьох томах, тритомним атласом українських говірок Закарпаття Йосипа Дзендзелівського та рядом інших лінгвістичних атласів, використовує також дані професора П.Лизанця. Праця останнього дістала схвальну оцінку в багатьох рецензіях відомих мовознавців-україністів, славістів, фінно-угрознавців.

Учений постійно перебуває у творчому процесі. У поле наукових зацікавлень потрапили споконвічно українські пінські говірки Берестейщини, що волею радянської влади опинилися в складі Білорусі. На цю тему науковець опублікував протягом 1962—1963 рр. кілька статей, що базуються на фактичному матеріалі, який зібрав 1960 року особисто в цих говірках.

Ще навчаючись в університеті, зацікавився граматикую М.Лучкая («Grammatica Slavoruthena» — «Грамматика слов'яно-українська»), надрукованою латинською мовою 1830 року в Буді. Перевидана з ініціативи нашого ювіляра 1989-ого фототипічним способом порівняно значним накладом (2600 примірників) видавництвом «Наукова думка» у Києві разом із перекладом українською мовою, зробленим П.Лизанцем і Ю.Саком, зазначена праця Лучкая стала доступною для широкого кола дослідників. У мовознавчому середовищі 70-их років ХХ ст. виникла ідея створити «Загальнокарпатський діалектологічний атлас». Ініціатором роботи над ним став Інститут слов'янознавства і балканістики АН СРСР, але до роботи залучили мовознавців різних країн, зокрема й професора П.Лизанця. Уже вийшло друком у кількох державах 7 випусків, що містять великий за обсягом і цінний для науки фактаж.

Вагомими є досягнення ювіляра в галузі гунгарології. Протягом 1992—2003 рр. в Ужгороді, Будапешті, Дебрецені виходять друком три томи «Атласу угорських говірок Закарпаття», мережа якого охоплює 36 населених пунктів нашої області, де компактно проживають угорці. У всіх томах Атласу налічується 1215 лінгвістичних карт. Це видання отримало чимало схвальних відгуків у вигляді рецензій як відомих фінно-угрознавців, так і славістів.

Згодом виник ще один важливий проект — підготовка й видання «Словника угорських говірок Закарпаття», над яким П.Лизанець працював разом із двома колегами — доцентами К.Горват та С.Ковтюком. Словник налічує близько 50 тис. словникових статей.

Матеріал для нього зібрано в 95 населених пунктах Закарпаття, зокрема з 88 сіл із переважно угорським населенням і з 7 населених пунктів, де угорці проживають разом з українцями чи румунами у відсотковому відношенні приблизно 50 на 50, це, зокрема, із Вишкова, Солотвина, Ракошина тощо.

Як лексикограф, професор П.Лизанець працює над угорсько-українським та українсько-угорським словниками. Перший вийшов у співавторстві друком 2001 р. в Ужгороді. У його реєстрі (тобто в угорській частині) налічується близько 20 тис. слів, а в перекладній (українській) — близько 40 тис. Пізніше вийшов у світ більшого обсягу «Українсько-угорський словник».

Петро Миколайович надає важливого значення фіксації й публікації зразків усної народної творчості угорського населення Закарпаття. Так була вперше видана в співавторстві збірка угорських народних казок нашого краю «Три золоті стріли» (1973) та збірка «Народні балади угорського населення Закарпаття» (1974). Цінною є публікація антології угорської літератури в Закарпатті (1945—1985) «Дорогою щастя» (1985).

Професор П.Лизанець — умілий організатор науки і навчально-виховного процесу вищої школи. Тривалий час був деканом філологічного факультету, організував роботу єдиного в Україні Центру гунгарології (відкритий 1988 року), що під керівництвом ювіляра досягнув значних успіхів. Завдяки Петру Миколайовичу сформувався повноцінний колектив кафедри угорської філології. П.Лизанець — засновник і головний редактор журналу «Acta Hungarica» (виходить із 1990 р. до нині), член багатьох міжнародних комітетів і комісій, редколегій різних журналів, наукових збірників, упродовж тривалого часу керував спеціалізованими радами з присудження наукових ступенів доктора й кандидата філологічних наук, організа-

тор багатьох всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій. Під керівництвом П.Лизанця підготовлено майже півтора десятка кандидатів філологічних наук.

Значними є успіхи Петра Миколайовича в навчально-методичній роботі. Протягом свого життя читав чималу кількість основних і спеціальних курсів з українського та угорського мовознавства, підготував і видав масу навчально-методичних посібників для студентів, зокрема й підручник угорською мовою «Вступ до мовознавства» (у співавторстві; 1986). Для тих, хто бажає самостійно вивчати угорську та українську мови, підготував у співавторстві посібники «Венгерський язык для начинающих» (1991), «Угорська мова для початківців» (1992), «Учим український язык» (1999) та ін. Читав лекції в університетах та наукових установах Австрії, Бельгії, Естонії, Німеччини, Російської Федерації, Словаччини, Угорщини.

Говорити про досягнення П.Лизанця можна ще дуже багато, але всього не перелічити. Інформація про життя та діяльність науковця розміщено в численних енциклопедіях, виданих в Україні й за її межами, у персональному бібліографічному покажчику та інших джерелах.

Петро Миколайович — принципова й водночас доброзичлива, доступна людина. Він радо ділиться досвідом, порадами з колегами, зокрема молодшими викладачами, аспірантами, студентами, зі всіма, хто цього потребує. Приваблює також те, що П.Лизанець завжди в русі, сповнений ідей. Сам активно працює та до цього спонукає інших. Насамкінець хочеться побажати ювілярові міцного здоров'я, великого людського щастя, творчої наснаги, незгасної енергії, працездатності, здійснення всіх задумів.

Іван САБАДОШ,
професор кафедри української мови УжНУ.

Надзвичайно цікава Маріанна Колодій:

«Важливо, у кого народився, навчився й із ким одружився. У мене все – в УжНУ!»

ФІЛІЖАНКОВІ РОЗМОВИ

Слухала з великими очима, ледь устигала занотовувати в блокнот розмову, а моє капучино встигло охолонути. Та яке там капучино, коли майже 2 години ця людина продовжувала моє (і сподіваюся, своє теж!) життя?! Наше спілкування – море усмішок та пісок (як символ безлічі) ситуацій-спогадів, якими й пересипана кавова «посиденька» із Маріанною Колодій, старшим викладачем кафедри політології і державного управління. Що робили мандарини «всередині» рефератів, як академіка Сахарова витіснив Цукрів, чому мозок – найбільший зрадник та багато іншого...

– Якщо капучино, то, мабуть, Ви – цікава...

– Кави не п'ю. Хоч я закарпатка, люблю Ужгород і кажу, що тут цей напій найкращий. Як винають, замовляю капучино. Віддаю перевагу трав'яним чаєм зі зрозумілих (усміхається – прим. авт.) мені трав. Найкраще – із тих, які збрала сама. Це моя любов!

– Ще одна любов, думаю, – УжНУ. До нього вступили через географічну близькість до рідних Оноківців?

– Швидше долею випадку. Мріяла опанувати психологію в Києві. В альма-матер тоді цієї спеціальності не було. Батьки не відпустили до столиці. І бачили мене фінансистом чи юристом. Вирішила обрати фах навмання. Зайшла в перші двері приймальної комісії. Там виявився історичний факультет зі спеціальністю «Політологія». Так, у 1999-ому, і почалася моя історія в УжНУ. Кажуть: апетит приходить за їжею. Тільки під час навчання зрозуміла: мені цікаво! Ми працювали з першоджерелами, що дало чимало відповідей на питання, які ставиш собі в юності. Але політологія не дала відповіді на всі запитання, тому заочно ще вивчала соціологію. Із вишем уже 20 років пов'язана моя доля. Яюсь запропонували викладати на кафедрі політології. Ризикнула! Довелося йти на пару до курсу, який був на рік молодшим за мене. Складно залишатися цікавою для майже однолітків. Я вчила їх, але багато вони навчили й мене.

– Віковий рік різниці між викладачем і студентом...

Вас сприймали як педагога?

– Пригадую: заходжу в аудиторію В2, гамір, а з верхніх рядів мені кричать: «Ідіть звідси! Тут у нас буде пара. Не віддамо цю аудиторію». Я відповіла: «Так. У вас тут справді буде пара. Із соціології, яку викладатиму». Запала мовчанка. Відчула «оцінювання» із боку студентів через мій юний вік. За таких ситуацій слід послуговуватися продуктивними методами, скажімо, інформацією, яка вибиває з колії.

– А наскільки метод «вбивання з колії» ефективний, коли студенти починають на заняттях мандрувати плести?

– Було, що називали бутфорські книжки, які будімо прочитали. Наприклад, «Велика історія всесвіту». Я все спокійно вислуховувала, а потім казала: «Дякую! За фантазію, старання й витрачену енергію мозкової активності ставлю один бал!» До речі, маю ще звичку – читаю всі письмові роботи студентів. Найдужче засмучує плагіат, бо це маленька «крадіжка», яка в майбутньому може стати великою. Чому переглядаю працю від першого до останнього аркуша? Бо коли сама вчилася, іноді не покидало відчуття, що мої роботи, можливо, залишаються без ретельної уваги, тому й дала собі викладацьке слово: усе перечитувати. Тож попереджаю студентів, розповідаю про цю «звичку», а вони, звісно, хочуть перевірити правдивість слів і показують дослідницьку жилку. Ось дивлюся реферат, а там, десь посередині роботи, текст: «Шановна Маріан-

но Михайлівно, якщо Ви читаєте ці рядки, то ми купуємо Вам 3 кг мандаринів». Потім приходила на заняття й зверталася: «Хочу подякувати людині, яка купить мені мандарини». Аудиторія заходила реготом, бо ж у групі знали про витівки одне одного.

– Ваші заняття – мов запашна страва, яку хочеться чимдуж з'їсти, а спеції – почуття гумору та ліричні відступи (принаймні цим Ви найбільше запам'яталися мені, коли викладали соціологію). Формати нестандартних пар диктує життя чи Ви є їхньою авторкою?

– Часто життя диктує. Або автоматичний гугл-перекладач (сміється – прим. авт.). Яюсь читаю в рефераті «роздязнув 1», «роздязнув 2». Не розумію. Навіть у якийсь момент червонію. Тільки згодом дійшло: «раздел 1», «раздел 2». Або ж пишуть: «академік Цукрів». Я перешукала безліч джерел, бо, думала, може, сама щось пропустила. А виявляється, – просто «академік Сахаров». Тож кумедних випадків вистачає! Узагалі намагаюся реагувати на аудиторію й розділяти спільно з нею щастя або сум. Тому іноді й дозволяю собі ліричні відступи – аби розрядити обстановку. Хочеться пережити на моїй парі невдачу? Хочеться чихнути? Будь ласка! Потрібно згадувати собою!).

– Ви загадували: навчаєте студентів, а вони – Вас. Що запозичуєте від вихованців?

– Авантюризм, оптимізм, віру в майбутнє; вивчаю сленги, тенденції в гаджетах. Як викладач, маю пам'ятати, що в студента завжди є тяга списати. Змінюється молодь – удосконалюються й способи списування. Списування для мене – історія про неправду, а не про романтику університетського життя. Я за чесність і змагальність. Краще зробити свою помилку, ніж використати чужі знання. Кажуть: «Риба шукає, де глибше, людина – де ліпше». Розумію: це природно, та все ж...

– Тобто «пригоди Шурика» в удосконаленні варіантах були й у Вашому досвіді?

– Яюсь в аудиторії вчувався незвичний шум... Але потім зрозуміла: студент списує через безпровідний навушник. І сталися перебої з мережею. Але я не подавала вигляду, що помітила, дозволила відповідати. Питання в білеті було про Огюста Конта, а студент розповідає про Іммануїла Канта. Я, зачарована досконалою відповіддю, спокійно кажу: це не те. Студент у відповідь: «Так і знав!» Зате вийшов з аудиторії з позитивним настроєм.

– Траплялися цікаві шпаргалки?

– Складений довгий аркуш, на якому власноруч переписа-

но коротко весь соціологічний словник. Це гігантська робота! Я ходила під враженням ще три дні. Два роки тому натрапила на вже надруковану шпаргалку дрібним шрифтом. Історія завершилася мінімальним балом із правом перескладання. Бо ж... загнуло стільки дерев!

– Кажете: бажання списувати – природне. Самі студенткою так робили?

– Бажання було. Причина – сумніви. Найбільший зрадник – мозок (бо ж є конспект). Я не вмела витягнути шпаргалку непомітно, тому й не вдавалася до цього. Імовірний сором, який міг би виникнути, якби мене «засікли», зупиняв. Не списувала. Як на мене, списування принижую. Це не чесно. А студентам завжди кажу: моя оцінка – оцінка знання з певного предмета чи теми, але аж ніяк не оцінка особистості; тому не слід до балів ставитися глобально. Важливо, як у майбутньому студент реалізує себе.

– Себе вважаєте об'єктивною в оцінюванні студентів?

– Звісно, хочу бути об'єктивною. Але заспокоюю себе словами «тут і зараз». Це такий собі момент справедливості. Бо через 2 дні може бути все геть інакше. Але коли йдеться про 1 чи 2 бали – я на боці студента. Якщо «89», то ставлю «90».

– Певна лояльність зменшує синдром «страху викладача». Напевно, і у Вас були наставники, на чийх заняттях серце, як-то кажуть, ішло в п'ятки...

– Шалено готувалася до «Осново економічних знань». Читала багато літератури, вичувала рейтинги. Але мною керувала не любов до предмета, а швидше страх. Відповідала на парі 15 хвилин, а в кінці викладач каже, що не використала таке-то джерело, і поставив «двійку». Перед іспитом увімкнула турборежим підготовки. Було вже неусвідомлення того, що вчу. На екзамені час зупинився. Я не розуміла, яку дисципліну й у кого складаю. Час перетворився на плазму... Пригадую тільки: зайшла до аудиторії та вийшла з неї. Який білет, додаткові питання, відповідь – усе просто стерлося з пам'яті. Одногоднічники відкрили «залікову» і сказали, що «відмінно». Але я не хотіла стати викладачем, котрого б так боялися.

– Ви запам'ятовуєте імена студентів...

– У мої студентські роки до нас зверталися за прізвищем. Мені ж імена ближчі. Можливо, тут відгомін навчання й роботи за кордоном, зокрема у Франції та США. В УжНУ тоді не було належних матеріально-технічної бази, доступу до бібліотек. Але в Україні більше винахідливості й кмітливості. Важко зацікавити

студента, коли на групу... одна книжка. Ще я викладала курс у Канаді. Так, аудиторія там старанно все занотовує, ставить запитання, але... Наші студенти проймаються темою. У них на парі сміх, сльози. Маємо глибшу смислову комунікацію.

– Ви – більше оптимістка?

– Радше обережна песимістка. Залежить від ситуації. Може скиглити й говорити: усе пропало. Іноді – надто життєрадісна. Немає постійного стану. Та й це девіація, якщо постійно залишатися в депресії або бути дуже відірваним від реальності.

– Якби народилися в іншому місці та в інший час, коли й де б це було?

– Приваблює Вікторіанська епоха, але я б, напевно, не змогла жити у Великобританії. Цікава доба романтизму в літературі. Можливо, я тієї літератури начиталася. О! Я б не проти поспілкуватися з великими особистостями й спитати: «Що ти мав на увазі, Сократе, коли говорив...» Зрештою, подобаються гори Туреччини, утім, мене сповна влаштовує Ужгород. Це – моє місто!

– Ваше місто, у якому – Ваш університет. За що любите альма-матер?

– Важливо, у кого народився, навчився й із ким одружився. У мене все – в УжНУ! Тут «народилася» у своїй професії, здобувала знання й завдяки вишу познайомилася з чоловіком. Працюємо разом на кафедрі. З одного боку, це катастрофа. Знадто переплітаються особисте життя та робота. Намагаюся не приносити «університет» додому, однак не вдається. З іншого боку, чоловік-колега – добре, бо тільки він розуміє, чому засмучуюся через той же плагіат у студентських роботах. Крім того, УжНУ – потужний організм, який тримає взаємозв'язок поколінь. Виш – частина мене. Я є хрещеною мамою дітей багатьох своїх студентів. Опинялася в пологовому разом із вихованцями. Узагалі пів міста – люди, із якими познайомилася в аудиторіях. Це чудово! Тепер ліричний відступ :). Яюсь підходить до мене людина й каже: «Як справи? Досі пам'ятаю, як у п'ятому класі (певний час М.Колодій працювала в школі – прим. авт.) Ви розповідали, як помер Скворода і як Мазепу заргли воші». Це мене розсмішило! І правда: було, що говорили про цих діячів. Але мені стало смішно, який саме контекст «вирвала» ця учениця й запам'ятала. Мені надзвичайно приємні такі зустрічі в місті. Тож кажу вихованцям: якщо раптом не помічаю – «штурхніть» мене та починайте розмову :). **Мирослава ГАРАЗДІЙ,** «Погляд».

БУРчики на «ЕкоБайкерах»

У нетворкінгу крайового осередку програми «Будуємо Україну разом» сім'я Білоногів дала змогу команді волонтерів безкоштовно покататися на електросамокатах. Напередодні молодь добряче попрацювала в інклюзивній кондитерській «Золоті серця Закарпаття».

Ініціатор Дзвінка Білоног (ви-

пускниця філфаку УжНУ; опанувала словацьку філологію) зазначила, що її сім'я відкрита й для інших громадських організацій: «Ми з чоловіком розпочинаємо свою справу. І як перший захід вирішили підтримати волонтерів Закарпатського осередку БУР. Виділили їм 4 електросамокати й дозволили безкоштовно поката-

тися. Це наш такий формат подяки за активність і небайдужість».

Трьохкурсник ФСН, волонтер осередку БУР Володимир Попович розповів: «Друзі Дзвінка та Сергій Білоноги відкрили прокат електросамокатів «ЕкоБайкер». Нашим волонтерам із БУРУ дозволили покататися безкоштовно. Це була одна із частин нетворкін-

гу. Нетворкінг – захід, на якому збираємося з волонтерами, де ділимося емоціями після БУРчика, весело й активно проводимо час у колі друзів. Скажу: електросамокат – «крута» штука. Не потрібно витрачати багато зусиль, аби долати велику відстань. А ще сім'я Білоногів пропагує безпечно катання, тому роздали

нам шоломи. Завдяки доброті цих людей ми чудово провели час, дістали море задоволення. Ще зазначу: «ЕкоБайкер» не допускає катання дітей до 14 років без нагляду дорослих».

Отож приєднуйтеся й ставайте на «екобайки»!

Тетяна ЛЕСЮК, «Погляд».

Кому свіжих млинців,

або Як я не хотіла готувати практичну

Напишу пізніше, спершу вип'ю чаю, зателефоную мамі, перегляну фотографії на робочому столі за 2012 рік, помію посуд, порахую, скільки фантиків від жувальної гумки «Love is» у старій коробці. Стоп, стоп... Я мала йти вчитися, а вже пізно. Добре, прокинувся о 06:00, доведеться попрацювати. Гаразд, із цим розібралася! Наступний день: пари, післяобідній час, варто почати писати практичну вже на завтра. Хочеться солодкого... Ідея: у мене є згущене молоко, то чому б не

податися на кухню й не готувати улюблені млинці?! Потім, за попередньою схемою, виконую завдання вночі. Щось тут не так.

Аналізую розмови однолітків. Раптом «проблемка» досі поширена. Почула розповіді, схожі до моїх. Усі хочуть зробити важливі справи вчасно. Багато хто досягає мети чималими зусиллями. Іноді це виливається навіть у відмову від улюбленого смартфона.

Явище, коли свідомо відкладаєш справи, психологи описують як прокрастинацію (від лат. pro – для, rastinus – зав-

рашній). А ще стверджують: така погана звичка може перетворитися в негативну рису характеру. Тому якщо знову закортить зайнятися справами – дистракторами (у перекладі з англ. distract – відволікання уваги), задумайтесь: можете стати хронічними прокрастинаторами. Тобто ніколи не зможете себе робити все вчасно. Наслідки будуть не надто привабливими.

У кращому випадку вам гарантована постійна наявність синців під очима як нагаду-

вання про безсонну нічку. У гіршому – закинете навчання, утратите роботу. Скажете, це не головне в житті? Ймовірно. Утім, орієнтуватися лише на те, що хочеться / не хочеться робити, не можна. Адже тоді втрачаємо сенс усього.

Ми, студенти, часто лінуємося, але «вирулюємо» ситуації зі своїми «боржками». Для того, аби не шукати тисячу й одну причину, чому не зробив щось учасно, слід думати про превиховання. Є різні методи. Можна заохочувати себе чи-

мось улюбленим (прогулянка, шоколад, фільм) або ж виконувати завдання згідно з графіком. Варіантів справді багато, слід тільки підшукати для себе найдієвіший.

Не лінуймося, будьмо дисциплінованими – і у вас усе буде добре. Та й у мене також. Ось тільки допишу практику, хоч на годиннику 01:22 – і гайда спати. А завтра прочитаю мотиваційну книжку, як навчитися виконувати справи вчасно.
Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Випуск-2020: піти по-англійськи

Отримання диплома – знакова подія, яка входить до сторінок біографії. Пам'ятаю, як торік раділа пишному врученню, навіть попри те, що не прощалася з рідним університетом і продовжила навчання в магістратурі. Пандемія ж унесла корективи в плани випускників-2020.

Євген Дьордйай, котрий завершив четвертий курс хімічного факультету (спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища»), розповів: є можливість забрати диплом у деканаті, але той, хто вступає до магістратури, залишає документи на факультеті. Здебільшого так роблять у різних підрозділах альма-матер.

А омріяні «посвідки» про освіту забрали випускники медичних спеціальностей та магістри, які мали дворічну програму. На жаль, через пандемію коронавірусу – без традиційних святкувань у холі головного «БАМівського» корпусу чи у великому залі ректорату, без викладачів, батьків, друзів, молодших курсів.

«Червонодипломована» магістрантка фізичного факультету Наталія Мателега розповіла: «Звичайно, дуже сумно та складно таким чином завершувати навчання, ніби піти по-англійськи, не попрощавшись. Навчалася за освітньою програмою «Фізика та астрономія». Це вже мій другий диплом магістра, здобутий на факультеті; перший – за спеціальністю «Середня освіта». Тож тепер працюю вчителем фізики в школі. Навчатися було непросто: недоспані ночі, нерви, але на фізичному завжди допоможуть і зрозуміють. Викладачі – досвідчені, майстри

своїї справи, підтримують і стараються поділитися досвідом зі студентами. Маємо навички, які знадобилися для влаштування на роботу».

Олеся Костира, випускниця спеціальності «Фармація», розповіла: «Минули п'ять років навчання, і звісно, хотілося урочистого вручення, щоб сказати: «Ура!» А коли вручення відбувається в коридорі й у масках – такого ефекту годі чекати. Утім, завершення університету відзначили разом з одногрупниками в кафе. Про час перебування на медичному є що згадати! Завдяки спеціальності вже рік працюю в одній з аптек Ужгорода. Дякую рідним за підтримку й можливість здобувати освіту».

Своєю чергою, випускниця спеціальності «Лікувальна справа» Ірина Бойсак, яка отримала документ із відзнакою, уже сумує за університетом: «Шість років життя мало особливий темп – навчання на медичному факультеті кардинально змінює. Розпорядок дня, стиль, коло спілкування, інтереси й ставлення до життя. Тепер зрозуміла, що все в минулому, покидаю зону комфорту, знову мене чекає нове, не менш цікаве та ще важче випробування. Дякую медфаку за чудовий період, який загартував та дав вивчити графік маршруток Ужгорода :). Хоч ми й забирали дипломи з деканату без урочистості, та атмосферу свята зробили самі студенти, котрі за роки стали однією великою медичною сім'єю».

Щасливої дороги, просторої та цікавої, усім випускникам УжНУ!

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Дипломовані медики.

Наталія Мателега

Ірина Бойсак

Олеся Костира

Коледж приймає абітурієнтів

Цьогоріч до Природничо-гуманітарного коледжу Ужгородського національного університету вступники подали 333 заяви на 7 спеціальностей: «Інженерія програмного забезпечення» – 92; «Право» – 53; «Будівництво та цивільна інженерія» – 49; «Фінанси, банківська справа та страхування» – 45; «Туризм» – 37; «Облік і оподаткування» – 33 і «Геодезія та землеустрій» – 24.

Вступні випробування провели відповідно до карантинних вимог. Притому кампанія не завершилася. Прийом документів на базі повної загальної середньої освіти в коледжі розпочнуть 13 серпня.

Абітурієнтів відбиратимуть за результатами ЗНО або ж через відповідні випробування. У першому випадку потрібно створити електронний кабінет вступника, починаючи з 1 серпня 2020 року.

**За інформацією
Природничо-гуманітарного
коледжу УжНУ.**

Перша практика: страшно чи цікаво?

Першокурсники майже завжди з переляканими очима та новими сподіваннями готуються до чергових звершень. Після закінчення навчання, звичайно ж, поринають у «дебютну» практику. Вона – як «перший раз у перший клас!» І звісно ж, більшість переживає...

Опитавши студентів перед стажуванням, отримала чимало різних коментарів. Ось, скажімо, однокурсниці зазначають: «Перша практика для мене – вагомий досвід, я абсолютно не боюся, сповнена азарту та цікавості. І якщо навіть щось не вдається, то, упевнена, мені допоможуть,

мене підтримують (Катерина Мешко); «я боюся! Справді, мені страшно. Це перша практика в житті. Не знаю, чого очікувати. Та попри все зможу, мені вистачить сил перебороти страх!» (Альбіна Бушеліч); «справа, яку слід робити вперше, завжди викликає хвилювання. Практика – чудовий спосіб перевірити можливості та закріпити вивчений матеріал. Це перші спроби себе як працівниці сфери, яку обрала, тому без легкого тремтіння не обійтися. Сподіваюся, усі дистантуть задоволення й цінний досвід від першої практики навіть попри карантинні умови» (Юлія Дердюк).

Були також інші очікування: хтось боявся проходити практику через карантинні умови, думав, що її цього року узагалі не буде; комусь не терпілося вже розпочати, а хтось мав змішані думки, які не зміг чітко передати... Та попри різний спектр відчуттів, упевнена: у нас усе вийшло, адже викладачі доклали максимум зусиль, аби ми не боялися долати перешкоди й добре опанували професію в практичному сенсі. Хай навіть коли це доводилося робити вперше...

Тетяна АНДРІШКО,
студентка
відділення журналістики.

Пізнати рослинність Ужа разом з ужнівцями

У буденних клопотах, навіть коли прогулюємося набережними, часто не звертаємо увагу на багату флору такої знайомої річки. Тож представники ГО «Еко-сфера» організували для дітей екскурсію, де розповідали про Уж, його історію та вишуквали цікаві рослини. Не обійшлося й без участі представників альма-матер.

Привела малечу (зокрема, свою :) і доцент кафедри зоології біологічного факультету УжНУ Оксана Станкевич-Волосянчук. 11-річний син Назар зізнався: «Мені цікаво більше дізнатися про довкілля. Хочу послухати про рослинність на берегах Ужа, а ще цікаво почути про тварин, котрі тут живуть».

Робота з дітьми — одна із частин трансекторного проекту #FloodUzh. Його спільно реалізують Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса, Ужгородська міська рада та ГО «Еко-сфера». «Ініціатива спрямована переважно на захист від паводків усіх жителів долини Ужа, Ужгорода зокрема. Досліджуємо біорізноманіття та працюємо з дітками, щоб вони звернули увагу на екосистему, поряд із якими живуть. Живуть не просто в природі, а в урбанізованому середовищі. Але й це урбанізоване середовище має безліч цінних куточків, і їх варто берегти», — каже еколог О.Станкевич-Волосянчук. І додає: така липнева погода — сприятлива для екскурсій, адже рівень води

після опадів знизився, набережні покошені, тож є змога все добре роздивитися. Наприклад, рослини, коріння яких — у воді, а наземна частина — назовні. «Це вабить не тільки людей. Наразі там ховається дуже багато птахів. Вони гніздяться, тобто знаходять прихисток», — зазначає пані Оксана.

Не тільки про види рослин та їх користь розповідала малечі третьокурсниці біологічного факультету, волонтерка Марія Цап. Підготувала й добірку цікавих фактів. «Коли облаштовували липову алею — під кожне дерево ставили пляшки з посланням у майбутнє. Чехи, коли висаджували дерева, дуже хотіли пити, не знали, куди подіти пляшки, тому й ставили їх під кожну липу разом із запискою», — розповідає дівчина.

Учасники екскурсії зішлись на тому, що вже невдовзі зберуться знову. Візьмуть біноклі — спостерігатимуть за птахами, адже хочуть побачити ті види, які непомітні неозброєним оком, але живуть у прибережній частині річки.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

ВЕСЕЛИМ ОЛІВЦЕМ

Карикатура — панегірик, виконаний рукою сатирика. Ришард ПОДЛЕВСЬКИЙ

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в # 6 (235) визнано публікацію «Free time, або Як відпочивати по-новому...» Михайла Рекрутця. Найрейтинговішим за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є теж вищезазначений матеріал.

Вітаємо автора!

АНЕКДОТИ

Літо до нас прийшло точно за календарем!.. Але все ж мусить 14 днів пробути на самоізоляції. ***

На уроці географії вчитель звертається до учня:

— Розкажи все, що ти знаєш, про подорож Христофора Колумба.

— Значить, так. Христофор Колумб не знав, куди він приплив. А коли повернувся додому, то не знав, звідки. ***

Петре, чому ти так погано вчиш англійську мову?

— А навіщо?

— Як навіщо? Адже цією мовою говорить половина земної кулі! — І хіба цього мало?

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

Стипендія та сім молодих науковців

П'ятеро науковців альма-матер рішенням президії Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки отримують стипендії Кабінету Міністрів для молодих учених. Ще двоє працівників УжНУ пройшли успішну атестацію, тому стипендію одержуватимуть і надалі.

Кожен дослідник уже має значний багаж наукової діяльності. До прикладу, Віктор Заборовський, професор кафедри цивільного права та процесу, трудиться над подальшим розвитком юридичної науки. Опублікував понад 170 праць: наукових та навчально-методичних. Друкується у вітчизняних та міжнародних фахових виданнях. Також попрацював над створенням 2 одноосібних та 3 колективних монографій. А ще є співавтором 2 науково-практичних коментарів та 6 підручників (один із них — із грифом МОН України).

Артем Погодін, старший науковий співробітник НДІ ФХТТ УжНУ, — автор 111 друківаних праць. Особливо значущим у роботах працівника альма-матер є результат експериментальних досліджень, який вирізняється багатогранним підходом та систематичним аналізом у неорганічній хімії та матеріалознавстві. Підтвердження цього слугують 23 наукові статті, які індексуються в міжнародних базах даних (Scopus, Web of Science), та 21 патент України на винаходи й корисні моделі.

Максим Фізер, доцент кафедри органічної хімії, — автор майже 70 друківаних праць. Наукові дослідження вченого дають можливість використання нових гетероклічних катіонних поверхнево-активних речовин у якості антибактеріальних та дезінфікуювальних матеріалів.

М.Фізер неодноразово публікувався в міжнародних виданнях, що входять до наукометричних баз даних (Scopus та Web of Science).

Людмила Горзов, доцент кафедри дитячої стоматології, вивчає планування стоматологічного лікування в пацієнтів дитячого віку, профілактику виникнення та лікування нозокоміальних інфекцій. Дослідниця створила понад 60 наукових праць, зокрема й опублікованих у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; також є співавтором 2 навчальних посібників («Дитяча хірургічна стоматологія» та «Організація, діагностика і комплексне лікування герпетичного стоматити»).

У доробку Тетяни Бабуки, старшої наукової співробітниці НДІ ФХТТ нашого вишу, — понад 40 наукових праць. Друкувалася й у провідних закордонних наукових виданнях, що входять до наукометричних баз даних. А ще Т.Бабука є керівницею двох проектів, фінансування яких здійснюють закордонні організації. Дослідниця розповідає, як довго йшла до бажаного результату: «Це не є найбільшим моїм досягненням. Після закінчення фізичного факультету УжНУ виграла грант для навчання в аспірантурі в Польщі. У 24 роки стала переможцем конкурсу проектів для молодих учених у названій країні, де була його керівницею. Також тричі виграла конкурс у програмі «Еразмус+» для проведення наукових досліджень у Франції й Словаччині. Готувала доповіді на міжнародні конференції в Чехії, Польщі, Італії, для численних конференцій в Україні. Торік виграла конкурс українсько-польських проектів, якими керую. Тож насичена

наукова робота останніх п'яти років і дала можливість виграти стипендію Кабінету Міністрів України. Уважаю: це — певне узагальнення моїх торішніх здобутків. Надзвичайно люблю свою роботу! Після захисту кандидатської дисертації через сімейні обставини залишилася в Україні, хоч і мала пропозиції роботи в Польщі й Франції. Гадаю: якщо людина прагне чогось досягти, то не важливо, у якому куточку світу вона перебуває. Сучасні технології дозволяють безперешкодно співпрацювати з колегами з-за кордону, опановувати новітні навички та вдосконалювати вже вивчене».

Крім того, Т.Бабука зізнається: «Працюю на посаді старшої наукової співробітниці. Моя заробітна плата — низька. Зважаючи на всі здобутки й володіння двома іноземними мовами (англійською та польською), неодноразово замислювалася над зміною роботи. Оскільки на зарплатню прожити важко, ця стипендія — чудовий матеріальний стимул продовжувати займатися улюбленою справою. Звичайно, керівництво УжНУ підтримує своїх науковців, зокрема молодих. Про це свідчить запровадження преміювання за публікації статей. Підтримка дає мотивацію працювати інтенсивніше та показує: робота не є марною».

Варто відзначити, що урядові стипендії подовжили доценту Олександрі Девіняку, завідувачеві кафедри фармацевтичних дисциплін, і Світлані Делеган-Кокійко, доценту кафедри екології та охорони навколишнього середовища.

Вітаємо молодих учених із науковими здобутками!
Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Як приборкати лінь і бути продуктивним

Перші два тижні на карантині для мене були максимально продуктивними. Читав, почав вивчати іноземну мову, перевіряв стрічку новин щодня, готував двічі — тричі на день, виконував домашнє завдання, займався йогою та робив фізичні вправи. Одне слово, удосконалював себе, як тільки міг. Але вже кілька місяців сидимо вдома й мотивації такої, як у перші тижні самоізоляції, узагалі не відчувається. Адже стільки часу нікуди не виходити, крім магазину, важко. Це відображається на психічно-моральному стані. Виникає спустошення, нічого не хочеш, і дні йдуть повз тебе.

Та в один момент набридло просто сидіти склавши руки. Я почав діяти. Аби подолати лінь і мати продуктивний день — потрібно дещо попрацювати над собою. Для цього є кілька порад.

№ 1. **Правило продуктивного ранку.** Усі любимо відкладати

на потім нецікаві або клопіткі справи, відтак забуваємо про них або переносимо на пізніше. Потрібно визначити ранкові години для таких занять, оскільки в цей час мозку легше впоратися. Після виконання чогось важкого в списку спокійно можете «перемкнутися» на щось інше з новими силами та певною мотивацією.

№ 2. **Правило гарного настрою.** Сумним працювати ніхто не хоче, адже голову атакують непотрібні думки. Аби покращити ситуацію — спробуйте ввімкнути плейлист, випити кави, подумати про приємне й радісне, подивитися щось мотиваційне — матимете настрої на весь день.

№ 3. **Правило відпочинку.** Так, відпочивати теж потрібно! Аби не перегрітись, як комп'ютер, відводьте час на відпочинок. Але так само встановлюйте дедлайн на виконання того чи іншого завдання. Наприклад,

попрацювали дві години — зробіть перерву. Через кожні 30 хвилин праці дозволяйте собі перепочити 10 хвилин.

№ 4. **Правило записника.** Планувати справи — завжди добра звичка. Розпишіть свій день у блокнот або мобільний телефон. Це зручно, адже ви не забуваєте про важливе, самодисциплінуєтесь.

№ 5. **Хваліть себе.** Без жартів, постійно говоріть собі це. За плідну роботу можете потішити себе чимось. Скажімо, солодким — стимулюватиме до подальшої праці.

Отже, підсумовуючи вищесказане, слід наголосити: лінь — тільки вигаданий монстр у голові, якого завжди можна задобрити. Головне — не думати, що нічого не зможете, не матимете підбадьорює себе. Балуйте презентами та плануйте час правильно.

Анатолій ФУТИНЕЦЬ,
студент
відділення журналістики.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 3254. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 28.07.20. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: Т.М.Лесюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.